

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia grudnia 2010 r.

**Pan
Andrzej Wiosna
Dyrektor Zespołu Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Bydgoszczy**

LBY-4101-05-01/2010
P/10/112

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy, zwany w dalszej treści „Szkołą”, w zakresie funkcjonowania szkół rolniczych prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami realizację zadań statutowych oraz gospodarkę finansową Szkoły.

Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględnia prawidłowe wykonywanie objętych kontrolą zadań statutowych, polegających na:

- zapewnieniu odpowiednich warunków lokalowych i higieniczno-sanitarnych w obiektach dydaktycznych i socjalno-bytowych w pełni umożliwiających realizację zadań strukturalnych. Szkoła dysponowała m.in. internatem oferującym blisko sto miejsc noclegowych z dobrze wyposażoną bazą do kształcenia praktycznego, zapewniała też uczniom możliwość korzystania z biblioteki, czytelní, 3 pracowni komputerowych, 2 centrów multimedialnych, stołówki, gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Mankamentem był brak sali gimnastycznej i boiska sportowego, co wymuszało przeprowadzanie zajęć z wychowania fizycznego w obiektach wynajmowanych, położonych w znacznej odległości od Szkoły. Od 2008 r. trwała budowa własnej sali gimnastycznej, której oddanie do użytku planowane jest na początku następnego roku szkolnego.

¹Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- zatrudnianiu nauczycieli przedmiotów zawodowych posiadających przygotowanie pedagogiczne i kwalifikacje spełniające wymogi rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i przypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli².

- motywowaniu nauczycieli do stałego doskonalenia zawodowego, realizowanego poprzez udział w zewnętrznych szkoleniach, konferencjach i seminariach oraz odbywanie studiów podyplomowych.

- dokumentowaniu procesu dydaktycznego i wychowawczego. W roku szkolnym 2009/2010 prawidłowo sporządzono arkusz organizacyjny Szkoły i szkolne plany nauczania, które w zakresie rodzajów, terminów i wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych i praktyk zawodowych były zgodne z obowiązującymi ramowymi planami nauczania. Zgodnie ze szkolnymi planami nauczania opracowano tygodniowe plany zajęć lekcyjnych, zachowując

- w przypadku zajęć odbywających się z podziałem na grupy – obowiązujące parametry liczebności grup. Dla wszystkich prowadzonych specjalności (ogrodnik, technik ogrodnik, technik architektury krajobrazu i technik agrobiznesu) Szkoła opracowała szczegółowe programy zajęć praktycznych na cały okres kształcenia, bazując na określonych przez MENiS podstawach programowych oraz ustalonych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną standardach wymagań egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów.

- ustaleniu, w odrębnym regulaminie, szczegółowej organizacji praktycznej nauki zawodu oraz zapewnieniu wszystkim uczniom możliwości odbywania zajęć praktycznych w miejscach i placówkach właściwych dla zdobywanego zawodu. Przykładowo, dla młodzieży uczącej się zawodów technik ogrodnik i technik architektury krajobrazu zorganizowano praktyki m.in. w zakresie pielęgnacji sadów i urządzania terenów zielonych w gospodarstwie ekologicznym prowadzonym przez Fundację im. Roberta Steinera w Nowej Wsi Wielkiej.

- prowadzeniu dokumentacji przebiegu nauczania w formie księgi uczniów, księgi wychowanków internatu, dzienników lekcyjnych, arkuszy ocen ucznia oraz dzienników zajęć wychowawczych w internacie.

- efektywnym, skutkującym formułowaniem licznych wniosków, nadzorze pedagogicznym sprawowanym przez dyrekcję Szkoły w formie działalności diagnostyczno-oceniającej, hospitacji zajęć, działalności wspomagającej nauczycieli oraz dokonywania oceny pracy i dorobku zawodowego nauczycieli ubiegających się o wyższy stopień awansu zawodowego.

- umożliwieniu uczniom udziału w konkursach, turniejach i olimpiadach przedmiotowych. Na podkreślenie zasługują zwłaszcza sukcesy odnoszone przez Szkolny Klub Europejski, którego członkowie dwukrotnie wygrywali organizowane pod auspicjami Parlamentu Europejskiego ogólnopolskie konkursy wiedzy unijnej.

² Dz. U. Nr 50, poz. 400

- realizowaniu zadań w zakresie pomocy materialnej dla uczniów zgodnie z przepisami art. 90g i art. 90h ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ oraz § 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2005 r. w sprawie stypendiów Prezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego⁴.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na nieprawidłowości polegające na:

- nieprzeprowadzeniu w latach 2007 – 2008 kontroli przewodów kominowych w budynku Szkoły i budynku internatu oraz niepoddawaniu przed 2009 rokiem obu tych obiektów obowiązkowym, corocznym kontrolom stanu sprawności technicznej elementów budynków narażonych na szkodliwy wpływ warunków atmosferycznych, co stanowiło naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁵.

- niezapewnieniu w eksploatowanych obiektach wszystkich wymaganych przepisami warunków technicznych oraz opieszałości w realizacji zaleceń pokontrolnych, formułowanych w celu poprawy tych warunków, co skutkuje brakiem pełnego bezpieczeństwa osób przebywających w budynkach Szkoły i internatu. Przeprowadzona w grudniu 2009 r. kontrola stanu technicznego obydwu obiektów wykazała m.in. znaczne przekroczenia długości istniejących dojść ewakuacyjnych w stosunku do norm określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁶ (w budynku dydaktycznym prawie dwukrotne, w internacie sześciokrotne). Wydane w jej wyniku zalecenie niezwłocznego opracowania przez rzeczoznawcę ds. bezpieczeństwa pożarowego ekspertyz technicznych stanu ochrony przeciwpożarowej obydwu obiektów, a w dalszej kolejności, w oparciu o tę ekspertyzę, wykonania w obiektach prac budowlanych zapewniających całkowite bezpieczeństwo użytkowania w zakresie przeciwpożarowym, do czasu kontroli NIK nie zostało wykonane. Ekspertyza dotycząca budynku internatu została zlecona dopiero w lipcu, a budynku Szkoły w listopadzie bieżącego roku, a zatem po upływie odpowiednio 7 i 11 miesięcy od czasu wydania zalecenia.

- niespełnianiu przez niektóre ze szkolnych pracowni przedmiotów zawodowych standardów wyposażenia w środki dydaktyczne (pomoce naukowe) określonych w obowiązujących przepisach⁷. Przykładowo, pracownia ekonomiczna nie dysponowała

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 106, poz. 890

⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 121, poz. 1138 Dz.U. z 2006 r. Nr 80, poz. 563

⁷ Dotyczy: rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 4 czerwca 2003 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: cukiernik, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, monter-instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim, ogrodnik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, piekarz, rolnik, rybak śródlądowy, rzeźnik-wędliniarz, technik agrobiznesu, technik hodowca koni, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik mechanizacji rolnictwa, technik ogrodnik, technik pszczelarz, technik rolnik, technik rybactwa śródlądowego, technik technologii żywności i technik żywienia i gospodarstwa domowego (Dz. U. Nr 159, poz. 1540) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28

użytkowymi programami komputerowymi, w pracowni kształtowania krajobrazu brak było zbioru norm budowlanych dotyczących projektowania, cenników materiałów budowlanych oraz katalogów nakładów rzeczowych, a pracownia towaroznawstwa i przetwórstwa spożywczego nie została wyposażona m.in. w próbki surowców do przerobu, makiety i modele maszyn i urządzeń stosowanych w przetwórstwie spożywczym oraz urządzenia i zestawy laboratoryjne do badania cech fizycznych wyrobów spożywczych. W ocenie NIK, brak wszystkich zalecanych pomocy dydaktycznych może stanowić istotną przeszkodę w pełnej realizacji programów nauczania, a tym samym negatywnie wpływać na jakość kształcenia i przygotowanie zawodowe absolwentów.

- niestosowaniu obowiązujących procedur w zakresie organizacji i finansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków⁸. Z naruszeniem ww. przepisu nie opracowano wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli, nie składano do organu prowadzącego odrębnych wniosków o dofinansowanie doskonalenia nauczycieli w kolejnym roku budżetowym oraz sprawozdań ze sposobu wykorzystania środków na doskonalenie nauczycieli, przyznanych w roku poprzednim.

- nieprowadzeniu ksiąg arkuszy ocen uczniów, wymaganych § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁹. Zgodnie z § 13 ust. 2 powołanego rozporządzenia, księgi te winny zawierać ułożone w porządku alfabetycznym arkusze ocen uczniów urodzonych w jednym roku, którzy ukończyli lub opuścili szkołę.

- przedstawieniu Radzie Pedagogicznej planów nadzoru pedagogicznego z opóźnieniem wynoszącym w roku szkolnym 2008/2009 – 10 dni, a w roku szkolnym 2009/2010 – 52 dni. Obowiązujące Pana Dyrektora terminy wynikały w kolejnych latach szkolnych odpowiednio z § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do

grudnia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystent operatora dźwięku, fotograf, monter izolacji budowlanych, operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej, operator maszyn i urządzeń metalurgicznych, technik architektury krajobrazu, technik hutnik, technik mechanik, technik mechatronik i technik technologii odzieży (Dz. U. z 2006 r. Nr 10, poz. 54)

⁸ Dz. U. Nr 46, poz. 430

⁹ Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm.

sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz¹⁰ oraz § 26 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego¹¹.

Odpowiedzialność za powstanie wymienionych nieprawidłowości i uchybień spoczywa na Panu Dyrektorze.

Szkoła podjęła działania w celu monitorowania losów edukacyjnych i zawodowych jej absolwentów, jednak przyjęta metoda polegająca na wypełnianiu i dostarczaniu przez absolwentów dobrowolnych ankiet okazała się nieskuteczna. Niewiele osób zwracało ankiety, co wykluczało możliwość syntetycznego opracowania zawartych w nich informacji, które mogłyby okazać się przydatne w ocenie stopnia dostosowania oferty zawodowej Szkoły do wymagań zmieniającego się rynku pracy.

W zakresie prowadzenia gospodarki finansowej NIK ocenia pozytywnie, że:

- wydatków dokonywano w ramach planu finansowego, z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹². Wykorzystano także środki z rezerw celowych budżetu państwa na cele i zadania określone w decyzjach zmieniających plan finansowy Szkoły.

- rachunek dochodów własnych Szkoły prowadzony był prawidłowo, z zachowaniem przepisów art. 22 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, zwanej dalej „ustawą z 2005 r. o finansach publicznych”.¹³

- zrealizowane zostały wnioski skierowane do Pana Dyrektora w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 21.04.2009 r. zawierającym ocenę realizacji przez Szkołę zadań związanych z wykonaniem budżetu państwa w 2008 r. Badanie opisu dowodów księgowych i dekretacji nie wykazało uchybień względem przepisów ustawy z dnia 9 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴. W szczególności nie stwierdzono dokonywania księgowania z pominięciem kont rozrachunkowych oraz księgowania dokonywanych po okresie sprawozdawczym. Na badanych umowach stwierdzono pisemne poświadczenia Głównego Księgowego CKR o dokonanej wstępnej kontroli finansowej operacji gospodarczej. Ponadto przekazywano terminowo sprawozdania INF-1 i INF-2 do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Jednocześnie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w okresie od dnia 17.03.2009 r. do 30.07.2009 r. w Szkole występowały zobowiązania wymagalne (w wysokości 351,4 tys. zł do dnia 18.06.2009 r. i 377,3 tys. zł. po tym dniu), czym naruszono art. 35 ust. 3 pkt 3 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych.

¹⁰ Dz. U. Nr 235, poz. 1703

¹¹ Dz. U. Nr 168, poz. 1324

¹² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹³ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

Przyczyną powyższego stanu było zaciągnięcie przez Pana Dyrektora zobowiązań związanych z rozbudową Szkoły o salę gimnastyczną w 2009 r., bez zapewnienia finansowania tego zadania w planie wydatków na ten rok. Powyższa sytuacja została wyszczególniona jako nieprawidłowość w wystąpieniu pokontrolnym NIK z 21.04.2009 r. Zobowiązania wymagalne zostały spłacone w dniu 30.07.2008 r., a wierzyciel w piśmie z dnia 31.08.2009 r. zrzekł się roszczeń wynikających z nieterminowo dokonanych płatności.

- postępowanie o zamówienie publiczne na demontaż i wymianę okien i drzwi w budynku internatu i budynku Szkoły prowadzone było z naruszeniem następujących przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁵, zwanej dalej „p.z.p.”:

a) Nie wypełniono druku ZP-2 określonego załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 października 2008 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego¹⁶, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie protokołu postępowania”. Druk ten zawiera dwie pierwsze strony protokołu postępowania o zamówienie publiczne, w tym m. in. określenie wartości zamówienia publicznego, daty i sposobu jej ustalenia oraz imienia i nazwiska osoby dokonującej jej ustalenia, wymaganych przepisem § 3 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 2 ww. rozporządzenia. Metody ustalenia wartości zamówienia nie udokumentowano także w żaden inny sposób, czym naruszono art. 9 ust. 1 p.z.p. ustalający zasadę prowadzenia postępowania o zamówienie publiczne w formie pisemnej. Brak udokumentowania ww. czynności nie skutkował jednak wyborem niewłaściwego trybu postępowania o zamówienie publiczne.

b) Osoby wykonujące czynności w ww. postępowaniu o zamówienie publiczne nie złożyły pisemnych oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności skutkujących ich wyłączeniem z postępowania, czym naruszone zostały przepisy art. 17 ust. 2 p.z.p. Oprócz braku wypełnienia druków ZP-11 zawierających ww. oświadczenie, komisja przetargowa nie wypełniła pozostałych dokumentów określonych w § 3 pkt. 2 rozporządzenia w sprawie protokołu postępowania, w tym m. in. zbiorczego zestawienia ofert (na druku ZP-14), streszczenia oceny i porównania złożonych ofert (na druku ZP-21).

c) Podjęcie przez komisję uchwały w sprawie rozstrzygnięcia ww. postępowania, wymaganej § 5 regulaminu prac komisji przetargowej nie zostało udokumentowane w sposób pisemny, czym naruszono art. 9 ust. 1 p.z.p.

d) W sposób niepełny udokumentowano również doręczenie oferentom zawiadomienia o wynikach postępowania, wymaganego art. 92 ust. 1 p.z.p. Treść pisma oraz potwierdzenie wysłania faksu zachowano w aktach postępowania wyłącznie w przypadku zawiadomienia 1 z 6 oferentów. W przypadku kolejnych 2 oferentów informacja o wysłaniu ww. zawiadomienia została odnotowana w ewidencji korespondencji wychodzącej Szkoły. W przypadku pozostałych 3 oferentów, którzy zgodnie z wyjaśnieniami odebrali pisma

¹⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

¹⁶ Dz. U. Nr 188, poz. 1154 ze zm.

osobiście, w aktach postępowania brak było pisemnego potwierdzenia dokonania tej czynności, czym naruszono art. 9 ust. 1 p.z.p.

e) Na stronie internetowej i w siedzibie Szkoły nie wywieszono informacji o rozstrzygnięciu ww. postępowania, czym naruszono art. 92 ust. 2 p.z.p.

f) W okresie od dnia zawarcia umowy z wybranym w ww. postępowaniu wykonawcą (26.02.2010 r.) do dnia zakończenia kontroli NIK (30.11.2010 r.) nie przekazano do publikacji w Biuletynie Zamówień Publicznych, wymaganego art. 95 ust. 1 p.z.p., ogłoszenia o udzieleniu zamówienia.

Odpowiedzialność za nieprawidłowości przedstawione w podpunktach a-e ponoszą członkowie komisji: przetargowej: S. O., A. O., oraz w szczególności przewodniczący A. L., który zgodnie z regulaminem pracy tej komisji odpowiadał za nadzór nad prawidłowością czynności i dokumentacji. Za stan opisany w podpunkcie f, a także za brak złożenia oświadczenia na druku ZP-11 oraz za pozostałe nieprawidłowości, z tytułu nadzoru - odpowiedzialność ponosi Pan Dyrektor. Zgodnie z wyjaśnieniami osób odpowiedzialnych, przyczyną powyższych braków i błędów był niedostatek wiedzy i doświadczenia.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa jednak, że w ww. postępowaniu dokonano wyboru ważnej oferty, zawierającej najniższą cenę – tj. wyboru dokonano zgodnie z ustalonymi warunkami postępowania.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu doposażenia pracowni przedmiotów zawodowych w brakujące środki dydaktyczne.
2. Opracowanie wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz zapewnienie stosowania wszystkich procedur obowiązujących w zakresie organizacji i finansowania doskonalenia zawodowego.
3. Terminowe przedstawianie Radzie Pedagogicznej planów nadzoru pedagogicznego.
4. Wprowadzenie ksiąg arkuszy ocen uczniów.
5. Rozważenie możliwości zmiany formy monitorowania losów zawodowych absolwentów, z ewentualnym wykorzystaniem narzędzi informatycznych.
6. Rozważenie zapewnienia uczestniczenia w postępowaniach o zamówienie publiczne przynajmniej jednej osoby dysponującej wiedzą w zakresie obowiązujących przepisów i procedur.
7. Niezwłoczne przekazanie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia na demontaż i wymianę stolarki okiennej do publikacji w Biuletynie Zamówień Publicznych.
8. Zapewnienie terminowego przeprowadzania w obiektach Szkoły wszystkich obowiązkowych kontroli stanu technicznego budynków i zainstalowanych w nich

mediów oraz pełnej realizacji ewentualnych wniosków i zaleceń wydanych w wyniku tych kontroli.

9. Niezwłoczne sporządzenie zaleconych ekspertyz stanu ochrony przeciwpożarowej budynków Szkoły i internatu oraz podjęcie działań prowadzących do wykonania w tych obiektach prac budowlanych zapewniających całkowite bezpieczeństwo użytkowania w zakresie przeciwpożarowym

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.